

Inget att frukta utom fruktan själv? – En svensk fallstudie i europeiskt forskningsprojekt

Den politiska debatten i Sverige har blivit allt mer påverkad av idéer om nationell identitet. Det visar en ny forskningsstudie av tankesmedjan Fores. Studien är en delstudie i ett europeiskt projekt mellan sex länder om rädsla och populism i Europa, lett av den brittiska tankesmedjan DEMOS.

Den svenska fallstudien har kartlagt den politiska retoriken i Sverige och undersökt vilken roll nationell identitet har i att forma attityder till invandring. Nedan presenteras slutsatser från den svenska fallstudien. Huvudsakligen visar studien att...

- ... en stark koppling finns mellan svenska medborgares syn på invandring, partipolitisk tillhörighet och exkluderande, etniska föreställningar om nationell identitet.
- ... väljare som röstar på Sverigedemokraterna (SD) är mer än dubbelt så benägna att ha etniska föreställningar om nationell identitet jämfört med anhängare av andra partier. De som innehar dessa åsikter är mer benägna att uttrycka främlingsfientliga åsikter.
- ... fler politiska ledare har anammat en nationalistisk retorik som tidigare förestods av Sverigedemokraterna (SD).

Studien visar på en stor ökning i svensk media av användandet av begrepp som "svenska värderingar" i debatten. Användandet av ord som "integration", "invandring" och "svensk kultur" sågs också öka stort under 2015 och 2016, i kulmen av den europeiska flyktingkrisen.

Studien undersökte också politiska ledares tal, och fann att exkluderande drag av nationell identitet (med fokus på den kulturella aspekten av identitet) blir allt mer vanligt – inte bara hos Jimmie Åkesson (SD) utan också i tal av Anna Kinberg-Batra (M) och Ebba Busch Thor (KD).

Medan Åkessons retorik är mer utpräglad främlingsfientlig, har Anna Kinberg-Batra (M) och Ebba Busch Thor (KD) i allt högre grad använt invandring som ett hot mot "svenska kulturella värderingar", däribland jämställdhet mellan könen och arbetsmoral.

Den svenska fallstudien kompletterades med en opinionsundersökning av svenska väljare som visar att anhängare av Sverigedemokraterna (SD) är mer än dubbelt så benägna att fästa sig vid den etniska aspekten av nationell identitet. Studien fann dock belegg för att svenskar av alla politiska tillhörigheter visar en stark koppling till medborgerlig nationell identitet.

Med en stark socialliberalistisk tradition har Sverige länge setts som ett undantag från den växande trenden av stöd för främlingsfientliga populistiska partier i Europa. Detta

ändrades efter valet 2010 då Sverigedemokraterna (SD) tog sig över fyraprocentsspärren och in i riksdagen.

De ökade flyktingströmmarna i Europa åren 2015–2016 har fått den svenska regeringen att anta en restriktivare hållning jämfört med en traditionellt sätt mer generös asylpolitik. Sammanfallande nådde den inhemska debatten om identitet och kultur sin kulmen. Den svenska studien tittade i detalj på denna förändrade politiska debatt, med fokus på vilken roll nationell identitet spelat när det kommer till att forma attityder och skildringar av invandring till Sverige.

- Att prata om identitet triggat inte nödvändigtvis igång negativa attityder till invandrare, vad som spelar roll är hur politikerna pratar om identitet. Etniskt exkluderande och kulturell identitet förklaras ofta i mer inkluderande termer som "medborgerliga identiteter", då politiker kopplar ihop universella värderingar med majoritetskulturen", säger Clara Sandelind, forskardocent vid University of Sheffield och författare av rapporten.

Hela rapporten, metodologi och sammanfattning av rapporten finns att ladda ned här: <https://www.demos.co.uk/project/nothing-to-fear-but-fear-itself/>

Läs mer om den svenska fallstudien på www.fores.se/nothing-to-fear.

Följ det internationella pressläppet här: <https://www.demos.co.uk/press-release/3270/>

Följ projektet på sociala medier med **#europefear**

Mediakontakt

Alex Porter, Demos
alex.porter@demos.co.uk
Tel. +44 20 7367 4200
Mob. +44 7969 326 069

Agnes Bondelid, tankesmedjan Fores
agnes.bondelid@fores.se

Om projektet

Den svenska fallstudien är en del av ett större europeiskt forskningsprojekt, lett av den brittiska tankesmedjan Demos. Syftet är att undersöka avtrycket från den växande kultur av skrämsepolitik som syns i Europa, och vilka specifika uttryck den tar sig inom medlemsländerna. Projektet fokuserar på fem områden: partipolitik, offentlig politik, social sammanhållning och integration, retorik i media samt medborgare och identitet.

Som grund för projektet har tankesmedjan Demos genomfört omfattande alleuropeisk forskning och ansvarat för att respektive deltagarland fullföljt sina specifika forskningsbidrag. Demos har som nationellt bidrag analyserat Storbritanniens omröstning

Brexit, om att lämna den Europeiska unionen. De deltagande länderna utöver Storbritannien är Tyskland, Frankrike, Polen, Sverige och Spanien.

Projektet har ackompanjerats av två high-level workshops i Bryssel som sammanförde opinionsbildare från hela EU. Under dessa två sammankomster kartlades lokal påverkan och lösningar på EU-, nationell- och gräsrotsnivå diskuterades.

Projekt har fått stöd av Open Societies Foundation.

Om Demos

Demos är Storbritanniens ledande partiöverskridande tankesmedja. en oberoende, educational charity, som tar fram nyskapande och innovativ forskning. Besök:

<https://www.demos.co.uk/>.

Om Fores

Fores – Forum för reformer och entreprenörskap – är den gröna och liberala tankesmedjan. Vi vill förnya debatten i Sverige med tro på entreprenörskap, på människors möjligheter att själva forma sitt liv och på marknadsmässiga lösningar på samhällets utmaningar.

Fores fyra programområden är klimat och miljö, migration och integration, entreprenörskap och ekonomiska reformer och det digitala samhället. Varje program har ett råd med stor akademisk tyngd och verksamheten leds övergripande av en styrelse med brett samhällsengagemang.

Läs mer om Fores arbete på www.fores.se.